



Kurinpitokeinojen käyttäminen ja niihin liittyvät menettelytavat

2022–2025

Hyväksytty Hämeen ammatti-instituutin johtoryhmässä 15.11.2022 (päivitetty 03/2024)

Sisällys

| | |
|--|---|
| Suunnitelman tarkoitus..... | 3 |
| Kurinpitokeinot | 3 |
| Yhteistyö eri viranomaistahojen, opiskeluhuollon ja huoltajien kanssa | 3 |
| Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako, kuulemis- ja kirjaamismenettelyt sekä mahdolliset tukitoimet..... | 4 |
| Kurinpitokeinot | 5 |
| Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä | 7 |
| Suunnitelmasta tiedottaminen | 8 |
| Henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä..... | 8 |
| Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi | 8 |
| Lisätietoja | 9 |

Suunnitelman tarkoitus

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä sekä niihin liittyvistä toimintatavoista. Ammatillisen koulutuksen laissa (531/2017, luku 9) säädetään opiskelijan oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön ja kurinpidollisista toimista.

Suunnitelman tavoitteena on turvata:

- oppilaitoksen työrauha
- opiskelun esteetön sujuminen
- oppilaitosyhteisön ja koulumatkojen turvallisuus
- asuntolatoiminnan turvallisuus ja viihtyvyys.

Suunnitelmalla varmistetaan toimintaperiaatteiden yhdenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus kurinpitokeinojen käyttämisessä. Kurinpitokeinoja käytettäessä on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Kurinpidollisten keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää puolestaan, ettei kurinpitokeinoja saa käyttää esimerkiksi kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Kurinpitokeinot

Yhteistyö eri viranomaistahojen, opiskeluhuollon ja huoltajien kanssa

Opiskelijoiden oikeus opiskeluhuollon palveluihin säilyy myös kurinpitokeinojen aikana.

Opiskeluhuollon palveluiden tarve arvioidaan opiskelijakohtaisesti. Tästä oikeudesta on tiedotettava myös opiskelijan huoltajaa. Mikäli opiskelija on alaikäinen, hänen huoltajaansa on oltava yhteydessä suunnitteilla olevien ja/tai toteutettavien kurinpitokeinojen osalta.

Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako, kuulemis- ja kirjaamismenettelyt sekä mahdolliset tukitoimet

Kurinpidoillisten toimintatapojen käyttäminen on tarpeen tilanteissa, jotka toistuvat aiemmista selvittelyistä tai tilanteeseen puuttumisesta huolimatta tai jos rike/häiriö vaarantaa opiskelijan oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden. Kurinpitomenettely voidaan käynnistää, vaikka samasta teosta olisi vireillä syyte tai tuomioistuimen antama rikostuomio. Myös rikosoikeudellinen menettely on mahdollista aloittaa, vaikka teosta olisi määrätty oppilaitoksen sisäinen kurinpitoseuraamus.

Koulutuksen järjestäjillä on velvoite arvioida kurinpitotoimeja aina suhteessa opiskelijan ikään ja kehitystasoon. Harkittaessa kirjallisen varoituksen antamista tai opiskelijan määräaikaista erottamista tulisi ottaa huomioon sekä teon laatu että opiskelijan ikäkausi ja kehitys. Tämä tarkoittaa, että kiusaamisesta ja muusta häiritsevästä käyttäytymisestä aiheutuviissa kurinpitotoimissa tulee huomioida opiskelijan ikä ja hänen kehitystasonsa mukainen ymmärrys epäasiallisen käyttäytymisen luonteesta ja seuraamuksista. Lisäksi on arvioitava, ymmärtääkö opiskelija tekonsa tai käyttäytymisensä sääntöjenvastaisuutta.

Oppivelvollisten opiskelijoiden osalta kurinpidolliset toimenpiteet käsittelee koulutuksen järjestäjän kotipaikan mukaisen kunnan asettama monijäseninen toimielin. Hämeenlinnan kaupungin asettama toimielin käsittelee ja päättää toimenpiteet rehtorin esityksestä. Tällaisia kurinpidollisia toimia ovat oppivelvollisen opiskeluoikeuden peruuttaminen, määräaikainen erottaminen, asuntolasta erottaminen sekä opiskeluoikeuden pidättäminen. Toimielin käsittelee myös oppivelvollisen opiskelijan opiskeluoikeuden palauttamisen. **Muiden kuin oppivelvollisten opiskelijoiden osalta korkeintaan kolmen kuukauden määräaikaisesta erottamisesta voi päättää HAMIn rehtori.**

Kurinpitokeinot

1. Opiskelijan poistaminen tunneilta, tehtäväpajoista tai vapaa-ajan toiminnoista

(531/2017, 87§)

- a. Opetusta häiritsevän, päihtyneen, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvän tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantavan opiskelijan voi opettaja määrätä poistumaan oppimisympäristöstä omien jäljellä olevien oppituntien ajaksi tai koko loppupäiväksi. Opettaja kirjaa poistamisen Olli-opiskelijahallintojärjestelmän Ohjaus ja tuki -kohtaan ja tarvittaessa muuttaa opiskelijan läsnäolotiedon. Läsnäolotiedon muuttaminen koskee oppitunteja. Opettajan tulee ilmoittaa tapahtuneesta alaikäisen opiskelijan huoltajalle. Tarvittaessa asiasta tulee ilmoittaa myös opiskeluhuollon ammattilaisille.
- b. Jos opiskelija tekee vastarintaa tai tilanne on uhkaava, esihenkilöllä tai opettajalla on oikeus käyttää opiskelijan poistamiseksi sellaisia voimakeinoja, jotka ovat perusteltavia, kun otetaan huomioon opiskelijan ikä, tilanteen ja vastarinnan vakavuus sekä kokonaisarvio. Uhkaavissa tilanteissa oppitunneilta, tehtäväpajoista tai vapaa-ajan toiminnoista poistaminen hoidetaan kahden henkilöstön edustajan toimesta. Tarvittaessa paikalle kutsutaan myös poliisi.

2. Kirjallisen varoituksen antaminen (531/2017, 85§)

- a. Kirjallinen varoitus voidaan antaa opiskelijalle, joka rikkoo järjestyssääntöjä tai vaarantaa muiden opiskelijoiden tai henkilöstön turvallisuuden. Tällaisia tilanteita voivat olla:
 - opetuksen häirintä
 - väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyminen
 - toisen terveyden tai hengen vaarantaminen
 - päihtyneenä oleminen oppilaitoksen alueella tai tiloissa
 - menettely vilpillisesti
 - oppilaitoksen järjestyksen rikkominen
 - kieltäytyminen huumausainetestistä koskevan todistuksen antamisesta
 - huumausaineiden käyttäminen (selvityksen perusteella)

- b. Opiskelijaa ja alaikäisen huoltajaa tulee kuulla ennen kirjallisen varoituksen antamista. Opiskelija ja huoltaja kutsutaan kuulemiseen kirjallisesti ja kuulemisesta laaditaan asianmukainen pöytäkirja. Pöytäkirjaan tulee kirjata aiemmin tehty selvitys tapahtuneesta, kuulemiseen osallistuneiden henkilöiden tiedot ja kuulemisessa sovitut asiat.
- c. Kirjallinen varoitus voidaan antaa kuulemistilaisuuden jälkeen. Esihenkilö tekee tarvittaessa esityksen varoituksesta kuulemisen perusteella. Päätöksen varoituksesta tekee rehtori. Viranhaltijapäätös annetaan tiedoksi opiskelijalle ja alaikäisen huoltajalle.

3. Määräaikainen erottaminen (531/2017, 85 §)

- a. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, voidaan opiskelija erottaa kurinpitovangastuksena enintään vuodeksi.
 - **Oppivelvollisten opiskelijoiden** määräaikaisesta erottamisesta päättää Hämeenlinnan kaupungin asettama toimielin.
 - **Muiden kuin oppivelvollisten opiskelijoiden** korkeintaan kolmen (3) kuukauden määräaikaisen erottamisen päätöksen tekee HAMIn rehtori. Yli kolmen kuukauden määräaikaisen erottamisen päätös käsitellään koulutuksen järjestäjän asettamassa monijäsenisessä toimielimessä, joka koostuu koulutuksen järjestäjän, opiskeluhuollon, opettajien, työelämän ja opiskelijoiden edustajista.

Vastuupettaja/ryhmänohjaaja laatii erotetulle opiskelijalle henkilökohtaisen suunnitelman, jonka mukaan opiskelijan opetusta toteutetaan ja oppimista seurataan erottamisen aikana.

Opiskelijalle ja hänen huoltajallensa tulee tarjota mahdollisuutta osallistua suunnitelman laatimiseen. Opiskelija ja huoltaja kutsutaan suunnitelman laatimista koskevaan tilaisuuteen tai annetaan mahdollisuus tutustua ja vaikuttaa suunnitelman sisältöön. Tällä tuetaan opiskelijan osallistumismahdollisuuksia ja omaa vastuuta opintojen suorittamisesta. Suunnitelman sisältöön ei voi hakea muutosta.

4. Asuntolasta erottaminen (531/2017, 86 §)

Edellä mainituista syistä sekä asuntolan järjestyssääntöjä rikottaessa, opiskelija voidaan erottaa asuntolasta määräajaksi tai pysyvästi. Toimintatapa on sama kuin määräaikaisen erottamisen osalta.

Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä

Kurinpitokeinoja käytettäessä on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita, joita ovat

- yhdenvertaisuus ja tasapuolinen kohtelu
- tarkoitussidonnaisuus
- suhteellisuus
- yksityisen asema ja oikeussuoja
- luottamuksensuojaperiaatteet.

Kurinpitokeinojen käyttö ja menettelytavat on perustuttava tasapuoliseen kohteluun ja

johdonmukaisuuteen. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitokeinoja ei saa käyttää esimerkiksi kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Päätöksenteon ja toiminnan on oltava puolueetonta ja objektiivista. Kurinpitoseuraamusten tulee

olla suhteessa opiskelijan tekoon. **Opiskelijan tulee voida luottaa kurinpitokeinojen käytön**

oikeellisuuteen ja virheettömyyteen sekä tehtyjen hallintopäätösten pysyvyyteen. Kirjallisista päätöksistä tulee käydä ilmi päätöksen tehnyt viranomainen, päätöksen ajankohta, asianosainen, päätöksen perustelut, tiedot asianosaisen oikeuksista ja velvollisuuksista sekä lisätietoja antavan viranomaisen yhteystiedot.

Suunnitelmasta tiedottaminen

Suunnitelma ja järjestyssäännöt käydään vuosittain läpi opiskelijoiden kanssa. Kaikki materiaalit ovat opiskelijoiden saatavilla Olli-opiskelijahallintojärjestelmän opiskelijaintrassa. Materiaalit ovat myös huoltajien ja työelämän edustajien nähtävillä Ollin intrassa. Henkilöstön osalta materiaalit ovat saatavilla IMS-toiminnanohjausjärjestelmässä. Suunnitelmien ja järjestyssääntöjen sisältöä tarkastetaan ja päivitetään asuntolaohjaajien ja ammatillisten ohjaajien tiimissä (OPPA-tiimi).

Henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen

kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Suunnitelma käydään läpi henkilöstön kanssa vuosittain muiden opiskelijoiden hyvinvointiin liittyvien suunnitelmien ohessa. Henkilöstöllä on mahdollisuus esittää kysymyksiä tai pyytää tarkennuksia epäselvistä kohdista ja ne käydään tarvittaessa läpi koko henkilöstön kanssa. Materiaalit ovat kaikkien saatavilla. Tarpeen mukaan HAMIn henkilöstölle järjestetään koulutustilaisuuksia.

Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Suunnitelma käydään läpi vuosittain ja tehdään tarpeelliset muutokset. Laaja-alaiset päivitykset tehdään kolmen (3) vuoden välein. Suunnitelman toteutumista seurataan arjessa eri tiimien toiminnasta käsin. Suunnitelman sisällöstä ja toimivuudesta kerätään palautetta eri toimijoilta ja palautteet huomioidaan suunnitelman päivittämisessä. Suunnitelman hyväksyy HAMIn johtoryhmä, jonka jälkeen suunnitelma tallennetaan henkilöstön ja opiskelijoiden intraan.

Lisätietoja

- Hallintolaki 434/2003: <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2003/20030434>
- Julkisuus ja tiedonhallinta opetustoimessa, Opetushallitus:
https://hameenamk.sharepoint.com/sites/HAMIOPPA-ryhm/Jaetut%20asiakirjat/Opiskelijan%20hyvinvointi%20TY%C3%96ST%C3%96MATERIAALIT/Kurinpitokeinot/julkisuus_ja_tiedonhallinta_opetustoimessa.pdf?CT=1656677361325&OR=ItemsView
- Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa, Opetushallitus:
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kiusaamisen_vastainen_työ_kouluissa_ja_oppilaitoksissa.pdf
- Kurinpitokeinoihin tehdyt muutokset 1.8.2022 alkaen, Opetus- ja kulttuuriministeriö:
https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/942eba4d-d98d-47d0-9dab-238dac7f8d5f/c9eb718a-231e-413d-ac2d-e2938da93376/KIRJE_20220518091425.pdf
- Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017:
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170531#L9P86>